

Реферат на тему: "Т. Г. Шевченко - солдат"

Тарас Шевченко

Реферат

на тему:

"Т.Г.Шевченко – солдат"

5 квітня 1847 року за участь у Кирило — Мефодіївському товаристві Т. Шевченко був заарештований і відправлений до Петербурга. Було вирішено "Художника Шевченко за сочинение возмутительных и в высшей мере дерзких стихотворений, как одаренного крепким телосложением, определить рядовым в Оренбургский Отдельный корпус, с правом выслуги, поручив начальству иметь строжайшее наблюдение, дабы от него, ни под каким видом, не могло выходить возмутительных и пасквильных сочинений". Затверджуючи це рішення III відділу, Микола I власноручно збоку написав: "Под строжайший надзор и с запрещением писать и рисовать". 31 травня 1847 поета в супроводі фельд'єгеря було відправлено до Оренбурга, де містився штаб Окремого Оренбурзького корпусу. Десять років тривало заслання Т. Шевченка. Позбавлений права творити, він, проте, криючись від стороннього ока, продовжує писати поетичні твори. З-під його пера з'являються поеми "Княжна" та "Варнак", історична поема "Чернець" і ряд ліричних віршів: "Не гріє сонце на чужині...", "Сон" ("Гори мої високі..."), "Самому чудно, а де ж дітись?", "А. О. Козачковському" та інші. Т Шевченко з великою поетичною силою відтворив тягар свого підневільного життя в солдатській казармі. Під час переходу з Орської фортеці до укріплення Раїм у складі Аральської описової експедиції Т. Шевченко написав вірш "У бога за дверми лежала сокира...", а під час зимівлі 1848—1849 років на Косаралі — "Царі", "Марина" і великий цикл ліричних поезій.

Творчість була для нього не тільки духовною потребою, а й формою протесту проти царського свавілля. Записуючи рядок за рядком, він підтверджував свої ж слова: "Караюсь, мучуся... але не каюсь!.. "

Одна за одною виникають "захалавні книжечки" — таємні рукописні збірки "невольничої поезії" Т. Шевченка. На третьому році заслання, після повернення з Аральської описової експедиції до Оренбурга, поет переписав свою "невольничу поезію" у нові маленькі саморобні книжечки, яких набралось двадцять сім. З'єднані разом, вони склали знамениту "Малу книжку" — перше чистове зведення віршів і поем 1847 — початку 1850 років. За доносом одного з офіцерів-"землячків", поета відправили в одну з рот у віддалене Новопетровське укріплення, розташоване на півострові Мангишлак, під якнайсуворіший нагляд. Настали найтяжчі часи Шевченкового заслання, період найбільшої ізоляваності поета від світу, коли обірвалися навіть листовні зв'язки з нечисленними друзями на волі, встановлені у попередні роки.

Протягом перших двох років перебування в Новопетровському укріпленні Т. Шевченко не писав. Тільки 1853 року, він потай відновив літературну творчість, але звернувся до нового для себе жанру — повісті. В одному з листів 1858 року Т. Шевченко зазначав, що повістей у нього "десятків коло двох набереться", нині відомі тексти лише дев'яти: "Наймичка", "Варнак", "Княгиня", "Музикант", "Несчастный", "Капитанша", "Близнецы", "Художник", "Прогулка с удовольствием и не без морали". Усі вони написані російською мовою на засланні, і тільки другу частину "Прогулки с удовольствием и не без морали" поет закінчив 1858 року в Нижньому Новгороді. Місце заслання Т. Шевченко покинув 2 серпня 1857 року. Повернення із заслання викликало в Т. Шевченка приплив нових творчих сил. Він почав переписувати свої твори з "Малої книжки" до "Більшої книжки", значно їх виправив і відредагував, написав поему "Неофіти", вступ до сатиричної поеми "Юродивий", триптих "Доля", "Муза", "Слава".

Злободенним був перший вірш Т. Шевченка, написаний після повернення з заслання,— "Сон" ("На панщині пшеницю жала..."). В ньому з великою художньою силою змальовано мрії селян про давно очікуване звільнення з кріпацького ярма, висловлено народне розуміння "сподіваної волі". У вірші "Я не нездужаю, нівроку..." поет, тавруючи антинародну сутність царизму, проголошує революційний шлях розв'язання селянського питання за допомогою "сокири":

Добра не жди,
Не жди сподіваної волі —
Вона заснула: цар Микола
Її приспав. А щоб збудить
Хиренну волю, треба миром,
Громадою обух сталить;
Та добре вигострить сокиру—
Та й заходиться вже будить.

Влітку 1859 року Т. Шевченко востаннє побував на Україні, де його знову заарештували за "недозволені" розмови. Київський генерал-губернатор визнав перебування поета на Україні небажаним і зажадав його повернення до Петербурга. Під час цієї подорожі Т. Шевченко написав ліричні поезії "Ой по горі роман цвіте...", "Ой маю, маю я оченята...", "Сестрі" ("Минаючи убогі села..."), "Колись дурною головою...", а повернувшись до Петербурга, завершив велику поему "Марія", задум якої плекав іще в роки заслання. Наприкінці 1859 року Т. Шевченко написав поезії "Подражаніє Іезекіїлю. Глава 19" та "Осії. Глава XIV. Подражаніє", в яких висловив глибоку віру в неминучий кінець самодержавного ладу.

Тарас Шевченко!... Це ім'я дорогоціною перлиною виблискує у золотій скарбниці світової культури. У славній плеяді безсмертних класиків літератури геніальний співець українського народу по праву стоїть в одному ряду з такими титанами думки і слова, як Гомер і Шекспір, Пушкін і Толстой, Гете і Байрон, Шіллер і Гейне, Бальзак і Гюго, Міцкевич і Бернс, Руставелі і Нізамі, чия мистецька спадщина стала надбанням усього передового людства.

Тарас Шевченко — символ чесності, правди і безстрашності, великої любові до людини. Вся творчість великого Кобзаря зігріта гарячою любов'ю до Батьківщини, пройнята священною ненавистю до ворогів і гнобителів народу. Його думи, його пісні, його полум'яний гнів, його боротьба за світлу долю трудового люду були думами, піснями, гнівом і боротьбою мільйонів.

Поезію Шевченка люблять усі народи. Поет, який віддав усі свої сили боротьбі за визволення рідної України від соціального і національного гніту, виражав прагнення і сподівання всіх народів, всіх прогресивних людей світу.

Тарас Григорович Шевченко прожив дуже мало — лише 47 років. З них 34 роки провів у неволі: 24 роки — під ярмом кріпацтва і понад 10 років — у найжорсткіших умовах заслання. А решту — 13 "вільних" років перебував під невсипущим наглядом жандармів.

Оглядаючи прожите життя, сповнене страшною негоди і злиднів, він з боєм говорив: "Сколько лет потерянных., сколько цветов увядших!"

Засуджуючи царський режим, який занастив життя великого поета, М. О. Некрасов у своєму вірші "На смерть Шевченко" писав:

Всё он изведаль: тюрьму петербургскую,
Справки, доносы, жандармов любезности,
Всё — и раздольную степь Оренбургскую,
И её крепость... В нужде, в неизвестности
Там, оскорбляемый каждой невеждою,
Жил он солдатом с солдатами жалкими,
Мог умереть он, конечно, под палками,
Может и жил-то он этой надеждою.

Царський уряд не вперше розправлявся так з небажаними йому передовими людьми. Полум'яний співець свободи, Тарас Григорович Шевченко поділив сумну долю кращих людей, які жили в роки царської реакції. Пушкін і Лермонтов, убиті з намови царя, замучений Полежаєв, декабристи, загиблі у Сибіру на каторзі, були його попередниками. Не кращою була доля і його сучасників. Чаадаєва оголосили божевільним. Герцену довелося тікати за кордоню. Великого російського критика Віссаріона Белінського вклятувала від каземату лише смерть. У заслання потрапив Салтиков-Шчедрін, на каторгу було відправлено Достоевського.

Але ні арешти і жорсткі переслідування, ні вогкі і темні каземати III відділення. Ні заслання і солдатчина — ніякі утиски не змогли зігнути поета-революціонера Тараса Шевченка.

Караюсь, мучуся... але не каюсь!-
писав він у вірші "О думи мої!".

Шевченко говорив, що він ніколи не зійде з раз назавжди обраного шляху, з шляху народного співця:

Нікому я не продамся,
В найми не наймуся.

Не зігнувши великого Кобзаря духовно, царизм зламав його фізично. Незважаючи на те, що Шевченко був "наділений міцною будовою тіла", як було сказано у вироку про заслання, царські сатрапи завдали непоправимої шкоди його здоров'ю, злочинно скоротили життя і прискорили смерть.

Використана література:

1. Ковалевський І.Р. Тарасова доля. – К., 1998.
2. Літературна енциклопедія. – К., 1983.